

KUSHTETUTA E REPUBLICA SOCIALISTE

HYRJE

Populli shqiptar e ka çarë rrugën e historisë me shpatë në dorë. Në përleshje me armiqëtë e jashtëm e të brendshëm, ai mbrojti qenien si popull e si komb, luftoi për lirinë e pavarësinë kombëtare, për tokën dhe gjuhën amtare, për bukën dhe drejtësinë shoqërore. Pas shekujsh roberie ai arriti një fitore të madhe me krijimin e shtetit të pavarur kombëtar shqiptar më 28 Nëntor 1912.

Lëvizja kombëtare, demokratike dhe revolucionare mori një vrull e përbajtje të re me triumfin e Revolucionit të Madh Socialist të Tetorit dhe me përhapjen e ideve komuniste, që shënuan një kthesë vendimtare edhe për fatet e popullit shqiptar.

Në gjendjen e rëndë të pushimit fashist e nazist, i traditur nga klasat surduse, populli shqiptar, nën udhëheqjen e Partisë Komuniste të Shqipërisë (sot Partia e Punës), u ngrit në këmbë dhe, i bashkuar në Frontin Nacionalçlirimtar, me armë në dorë u hodh në luftën më të madhe të historisë së tij për çlirimin kombëtar dhe shoqëror. Në zjarrin e luftës për liri, mbi gërmadhat e pushtetit të vjetër lindi shteti i ri shqiptar i demokracisë popullore, si formë e diktaturës së proletariatit. Më 29 Nëntor 1944 Shqipëria fitoi pavarësinë e vërtetë dhe populli shqiptar mori në dorë fatet e tij. Triumfoi revolucioni popullor dhe u hap një epokë e re, epoka e socializmit.

Në kushtet e pushtetit popullor, nën udhëheqjen e Partisë së klasës punëtore, u realizuan shndërrime të mëdha ekonomiko-shoqërore, që u përvjuan në Kushtetutën e parë të shtetit socialist shqiptar. Iu dha fund sundimit të kapitalit të huaj dhe grabitjes së pasurive të vendit. Kapitalistët e cifligarët u shpronësuan dhe mjetet kryesore të prodhimit kaluan në duart e popullit. U hap rruga për industrializimin socialist të vendit. Reforma Agrare ia dha tokën atij që e punon dhe kolektivizimi i bujqësisë e futi fshatin në rrugën e socializmit.

Vedin e pronës private dhe të ekonomisë shumë-formëshe e zuri prona shoqërore mbi mjetet e prodhimit dhe sistemi i vetëm i ekonomisë socialeste në qytet e në fshat. U likuiduan klasat shfrytëzuese dhe shfrytëzimi i njeriut prej njeriut. Gjithë zhvillimi shoqëror bëhet në mënyrë të vetëdijshme, me plan dhe në interes të popullit.

Në Shqipërinë socialeste klasa punëtore është klasa udhëheqëse e shtetit dhe e shoqërisë. Marrëdhënie të reja ndihme reciproke dhe bashkëpunimi janë vendosur midis dy klasave mike të shoqërisë sonë, klasës punëtore dhe fshatarës së kooperativiste, si edhe shtresës së inteligjencës popullore. Puna e lirë e njerëzve

të lirë është bërë faktori vendimtar i lulëzimit të a dheut socialist, i ngritjes së mirëqënies së përgjithshme dhe të gjithsecilit. Shqipëria e kapërceu prapambet shkulllore dhe është shndërruar në një vend nindustri i bujqësi të përparuar.

U çliruan forcat e gjalla të popullit dhe shpërthye energjitet e tij krijuar të pashtershme. Gruaja shqiptare nën procesin e pandërrerë të revolucionit fito barazinë nën të gjitha fushat, u bë një forcë e madhe shoqërore dhe shkon drejt emancipimit të saj i plotë. Arsimi e kultura janë bërë pronë e masave të gjera të popullit dhe shkenca e dituria janë vënë në shërbim të shoqërisë. U shembën bazat e obskurantizmit fetar. Figura morale e njeriut punonjës, ndërgjegjësia dhe botëkuptimi i tij formohen në bazë të ideologjisë proletare, e cila është ideologjia sunduese.

Socializmi e tregoi gjithë epërsinë e tij mbi rendit e vjetër shfrytëzues.

Shqipëria ka hyrë në etapën e ndërtimit të plotë të shoqërisë socialeste. Shndërrimet e mëdha historike kanë krijuar kushte të reja për zhvillimin e vazhdueshmë të revolucionit socialist.

Zhvillimi i luftës së klasave nën dobi të socializmit forcimi i vazhdueshmë i shtetit të diktaturës së proletariatit dhe thellimi i demokracisë socialeste, zhvillim i forcave prodhuese dhe përsosja e marrëdhënieve socialeste nën prodhim, ngritisja e pandërrerë e mirëqënies së masave punonjëse, ngushtimi gradual i dallimeve midis industrisë e bujqësisë, qytetit e fshatit, punë mendore e punës fizike, afirmimi i personalitetit të njeriut brenda kolektivitetit socialist, zotërimi i teknikës dhe i shkencës së kohës, revolucionarizimi i vazhdueshmë i gjithë jetës së vendit janë rrugët e gjera nëpër të cilat forcohet dhe ecën përparrë shoqëria socialeste.

Populli shqiptar është i vendosur të mbrojë nga çdo armik pavarësinë kombëtare, pushtetin popullor dhe fitoret e veta socialeste. Shqipëria socialeste është gjithnjë një faktor aktiv në luftën për çlirimin kombëtar e shoqëror, për paqen, lirinë dhe të drejtat e të gjithë popujve kundër imperializmit, reaksionit dhe revizionizmit. Në politikën e saj të jashtme ajo udhëhiqet nga idealet e mëdha të socializmit e të komunitetit dhe lufton për ngadhënjimin e tyre kudo në botë.

Populli shqiptar ka gjetur dhe gjien fryshtëzim të vazhdueshmë nën doktrinën e madhe të marksizëm-leinizmit, nën flamurin e së cilës, i bashkuar rrëth Partisë së Punës dhe nën udhëheqjen e saj, ai çon përparrë ndërtimin e shoqërisë socialeste për të kaluar pastaj gradualisht në shoqërinë komuniste.

KREU I

RENDI SHOQEROR

A. RENDI POLITIK

Neni 1

Shqipëria është Republikë Popullore Socialiste.

Neni 2

Republika Popullore Socialiste e Shqipërisë është shtet i diktaturës së proletariatit, që shpreh e mbron interesat e të gjithë punonjësve.

Republika Popullore Socialiste e Shqipërisë mbështetet në unitetin e popullit rrëth Partisë së Punës të Shqipërisë dhe ka në themel aleancën e klasës punëtore me fshatarësinë kooperativiste nën udhëheqjen e klasës punëtore.

Neni 3

Partia e Punës e Shqipërisë, pararoja e klasës punëtore, është forca e vetme politike udhëheqëse e shtetit dhe e shoqërisë.

Në Republikën Popullore Socialiste të Shqipërisë ideologjia sunduese është marksizëm-leninizmi. Në bazë të parimeve të tij zhvillohet gjithë rendi shoqeror socialist.

Neni 4

Republika Popullore Socialiste e Shqipërisë zhvillon pandërprerë revolucionin duke iu përbajtur luftrës së klasave dhe ka për qëllim të sigurojë fitoren përfundimtare të rrugës socialiste mbi rrugën kapitaliste, të arrijë ndërtimin e plotë të socializmit e të komunizmit.

Neni 5

I gjithë pushteti shtetëror në Republikën Popullore Socialiste të Shqipërisë buron nga populli punonjës dhe i përket atij.

Klasi punëtore, fshatarësia kooperativiste dhe punonjësit e tjera e ushtrojnë pushtetin nëpërmjet organeve përfaqësuese si edhe drejtërsëdrejtë.

Organet përfaqësuese janë Kuvendi Popullor dhe Këshillat Popullore.

Askush tjetër, veç organeve të përcaktuara shprehimisht në këtë Kushtetutë, nuk mund të ushtrojë në emër të Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë sovranitetin e popullit dhe çdo atribut të tij.

Neni 6

Organet përfaqësuese drejtojnë dhe kontrollojnë veprimtarinë e të gjitha organeve të tjera shtetërore, të cilat përgjigjen përparrë tyre dhe u jepin llogari.

Neni 7

Organet përfaqësuese dhe organet e tjera të shtet-

tit në gjithë punën e tyre mbështeten në iniciativë krijuar të masave punonjëse, i tërheqin ato në verisjen e vendit dhe jepin llogari përparrë tyre.

Neni 8

Organet përfaqësuese zgjidhen nga populli me vlerësim të përgjithshëm, të barabartë, të drejtpërdrejtë dhe të fshehtë.

Zgjedhësit kanë të drejtë të heqin në çdo kohë përfaqësuesin e tyre, kur ky ka humbur besim politik, kur nuk plotëson detyrat e ngarkuara ose kësaj vpronës së kundërshtim me ligjet.

Organizimi dhe mënyra e zhvillimit të zgjedhjeve rregullohen me ligj.

Neni 9

Nëpunësit i shërbejnë popullit dhe jepin lloge përparrë tij, marrin pjesë edhe në punën e drejtës së drejtës së prodhim dhe shpërblëhen në raport të drejtë me punëtorët e me kooperativistët, që të mos lejohen krijimi i ndonjë shtrese të privilegjuar. Raport e shpërblimit caktohen me ligj.

Neni 10

Klasi punëtore, si klasi udhëheqëse e shoqërisë fshatarësia kooperativiste si edhe punonjësit e tij, nën udhëheqjen e Partisë së Punës të Shqipërisë, ushqehen me kontroll të drejtpërdrejtë dhe të organizuar në veprimtarinë e organeve shtetërore, të organizatave ekonomike e shoqërore dhe të punonjësve të tyre pëmbrojtjen e fitoreve të revolucionit dhe përforsimin e rendit socialist.

Neni 11

Organizimi i shtetit dhe veprimtaria shtetërore gjithë jetë politike dhe ekonomike në Republikën Popullore Socialiste të Shqipërisë bazohen në parimin e centralizmit demokratik dhe zhvillohen sipas tij, duke kombinuar drejtësimin e centralizuar me iniciativën këtu, që organet e lokale dhe të masave punonjëse luftë kundër burokratizmit e liberalizmit.

Neni 12

Zbatimi i përpiktë dhe i njëllojtë i Kushtetutës së Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë, që shprehin vullnetin e klasës punëtore e të masave të tjera punonjëse, është i detyruar shëm në gjithë veprimtarinë e organeve shtetërore të organizatave ekonomike e shoqërore si edhe të punonjësve.

Neni 13

Shteti mbështetet në organizatat shoqërore, basëpëndon me to dhe krijon kushtet për zhvillimin e veprimtarisë së tyre.

UBLIKES POPULLORE E SHQIPERISE

Organizatat shoqërore bashkojnë masa dhe shtresa të gjera të popullit, i tërheqin ato në mënyrë të organizuar në qeverisjen e vendit, në ndërtimin socialist dhe në mbrojtjen e atdheut, punojnë për edukimin komunist të tyre dhe kujdesen për zgjidhjen e problemeve të tyre të veçanta.

Neni 14

Në ndërtimin e socializmit Republika Popullore Socialiste e Shqipërisë mbështetet kryesisht në forcat e veta.

Neni 15

Republika Popullore Socialiste e Shqipërisë në marrëdhëniet e jashtme udhëhiqet nga parimet e marksizëm-leninizmit dhe të internacionalizmit proletar, ndjek politikën e miqësisë, të bashkëpunimit dhe të ndihmës reciproke me shtetet socialiste, përkrah lëvizjen revolucionare të klasës punëtore dhe luftën e popujve për liri, pavarësi, përparim shoqëror e socializëm dhe mbështetet në solidaritetin e tyre.

Republika Popullore Socialiste e Shqipërisë është për paqen dhe fqinjësinë e mirë, për marrëdhënime me të gjitha shtetet mbi bazën e barazisë, të respektimit të sovranitetit, të mosndëshyrjes në punët e breshtshme dhe të dobisë reciproke.

Republika Popullore Socialiste e Shqipërisë kundërshton çdo formë të agresionit, të shfrytëzimit kolonial, të tutelës, të diktatit dhe të hegemonisë, të shtypjes kombëtare e të dallimit racor. Ajo i përbahet parimit të vetëvendosjes së popujve, të ushtrimit të sovranitetit të plotë kombëtar dhe të barazisë së të gjitha vendeve në marrëdhëniet ndërkombëtare.

B. RENDI EKONOMIK

Neni 16

Ekonomia e Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë është ekonomi socialist, që mbështetet në pronën socialistë mbi mjetet e prodhimit.

Në Republikën Popullore Socialiste të Shqipërisë nuk ka klasa shfrytëzuese, janë zhdukur dhe ndalohen prona private e shfrytëzimi i njeriut prej njeriut.

Neni 17

Prona socialistë është baza e paprekshme e rendit socialist, burimi i mirëqënisë së popullit dhe i fuqisë së atdheut; ajo ka mbrojtje të veçantë nga shteti.

Prona socialistë përbëhet nga prona shtetërore dhe nga prona kooperativiste në bujqësi.

Neni 18

miljës kooperativiste në bazë të statutit të kooperativës bujqësore.

Prona vetjake nuk mund të përdoret në dëm të interesit shoqëror.

Neni 24

Objekte të veçanta të paluajtshme të pronës koooperativiste e vetjake mund të kalojnë në pronë shtetërore, kur e kërkon interesit i përgjithshëm. Kriteret e kalimit dhe mënyra e shpërblimit caktohen me ligj.

Neni 25

Shteti organizon, drejton e zhvillon tërë jetën ekonomike e shoqërore me plan unik e të përgjithshëm, me qëllim që të plotësohen nevojat materiale e kulturore gjithnjë në rritje të shoqërisë, të forcohet pavarësia dhe mbrojtja e vendit, duke rritur e përsosur pashtr prodhimin socialist mbi bazën e teknikës së përpunuuar.

Neni 26

Për administrimin e mjeteve që janë pronë e të gjithë popullit, shteti krijon ndërmarrje, të cilat e zhvillojnë veprimtarinë e tyre duke u udhëhequr nga interesat e përgjithshme të shoqërisë, që shprehen në planin e shtetit.

Mënyra e krijimit të ndërmarrjeve dhe parimet e veprimtarisë së tyre caktohen me ligj.

Neni 27

Tregtia e jashtme është monopol i shtetit.

Tregtia e brendshme ushtrohet kryesisht nga shteti, i cili ka nën kontroll çdo veprimtar në këtë fushë.

Çmimet e shitjes së produkteve të ndërmarrjeve si edhe çmimet e blerjes së produkteve bujqësore e blegtorale nga shteti caktohen prej tij.

Neni 28

Në Republikën Popullore Socialiste të Shqipërisë ndalohet dhënia e koncesioneve, krijimi i shoqërive dhe i institucioneve të tjera ekonomike e financiare të huaja ose të përbashkëta me monopolet dhe me shtetet kapitaliste, borgjeze e revisioniste, si edhe marja e kredive prej tyre.

Neni 29

Gjithëjeta ekonomike-shoqërore e vendit ka në themel punën. Puna është burimi kryesor i sigurimit të mjeteve të jetesës për çdo shtetas.

Shteti punon për ngushtimin e dallimeve midis

forma më e lartë e pronës socialiste.

Janë pronë vetëm e shtetit: toka dhe pasuritë e nëntokës, minierat, pyjet, kullotat, ujërat, burimet natyrore të energjisë, uzinat, fabrikat, stacionet e makinave dhe të traktorëve, bankat, rrugët e komunikacionit dhe mjetet e transportit hekurudhor, ujor e ajror, postat, telegrafet, telefonat, stacionet e radios dhe të televizionit, kinematografia.

Pronë e shtetit është edhe çdo pasuri tjetër që krijohet në sektorin shtetëror ose që shteti fiton sipas ligjit.

Neni 19

Toka u jepet në përdorim shoqëror ndërmarrjeve dhe institucioneve shtetërore, kooperativave bujqësore dhe organizatave shoqërore, si dhe në përdorim vetjak shtetasve. Toka jepet në përdorim pa shpërbirim.

Toka bujqësore mund të përdoret për qëllime të tjera vetëm me pëlgimin e organeve shtetërore përkate.

Neni 20

Mbrojtja e tokës, e pasurive të natyrës, e ujërave dhe e ajrit nga prishja dhe ndotja është detyrë e shtetit, e organizatave ekonomike e shoqërore dhe e të gjithë shtetasve.

Neni 21

Prona kooperativiste i përket grupit të punonjësve të fshatit, të bashkuar vullnetarisht në kooperativën bujqësore për rritjen e prodhimit dhe të mirëqenies, për ndërtimin e socializmit në fshat dhe në gjithë vendin.

Janë pronë e kooperativës bujqësore: ndërtesa, makineri, pajisje, mjete transporti, vegla dhe mjete pune, kafshë të punës e të prodhimit, kultura drufatore, produkte bujqësore e blegtorale si edhe mjete të tjera të nevojshme për veprimtarinë e saj.

Neni 22

Shteti përkrah zhvillimin dhe fuqizimin e kooperativave bujqësore, shndërrimin e tyre në ekonomi moderne të prodhimit të madh socialist.

Në kushte të caktuara, shteti përkrah ngritjen e zhvillimin e kooperativave të tipit të lartë, në të cilat ai merr pjesë drejtpërdrejt me investime, sidomos në mjetet kryesore të prodhimit.

Kalimi i pronës kooperativiste në pronë të të gjithë popullit bëhet në përputhje me kushtet objektive, sipas vullnetit të lirë të kooperativistëve dhe me pëlgimin e shtetit.

Shteti punon për ngushtimin e dallimeve midis fshatit e qytetit.

Neni 23

Prona vetjake e shtetasve njihet e mbrohet nga shteti.

Janë pronë vetjake: të ardhurat nga puna dhe nga burime të tjera të ligjshme, shtëpia e banimit dhe sende të tjera që shërbejnë për plotësimin e nevojave materiale e kulturore vetjake e familjare.

Pronë vetjake janë edhe objektet që i përkasin fa-

tri e punës në bujqësi.

Shteti kujdeset dhe merr masa për mbrojtjen në punë dhe për kualifikimin e punonjësve.

Neni 30

Në Republikën Popullore Socialiste të Shqipërisë zbatohet parimi socialist «nga secili sipas aftësive, se-cilit sipas punës».

Për punë të barabartë garantohet pagë e barabartë.

Në nxitjen e punës për rezultate sa më të mëdha kombinohet drejt përdorimi i stimujve materialë me ata moralë, duke u dhënë përparësi stimujve moralë.

Fondi shoqëror i konsumit për plotësimin e nevojave të përbashkëta të shtetasve rritet vazhdimisht në përputhje me mundësitet që krijon zhvillimi i ekonomisë së vendit.

Shteti ushtron kontroll mbi masën e punës e të konsumit.

Neni 31

Shtetasit nuk paguajnë asnjë lloj tatimi dhe takse.

C. ARSIMI, SHKENCA, KULTURA

Neni 32

Shteti zhvillon një veprimtari të gjerë ideologjike e kulturore për edukimin komunist të punonjësve, për formimin e njeriut të ri.

Shteti kujdeset në mënyrë të veçantë për zhvillimin dhe edukimin e gjithanshëm të brezit të ri në frymën e socializmit e të komunizmit.

Neni 33

Arsimi në Republikën Popullore Socialiste të Shqipërisë organizohet e drejtohet nga shteti, është i hapur për të gjithë dhe jepet falas; ai ndërtohet mbi bazën e botëkuptimit marksist-leninist dhe kombinon mësimin me punën prodhuese dhe me edukimin fizik e ushtarak.

Arsimi ndjek traditat më të mira të shkollës shqipe kombëtare e laike.

Neni 34

Shteti organizon e drejton zhvillimin e shkencës e të teknikës në lidhje të ngushtë me jetën e me prodhimin, në shërbim të përparimit të shoqërisë e të mbrojtjes së atdheut.

Shteti përkrah përhapjen e dijeve shkencore në masa dhe tërheqjen e gjerë të tyre në veprimtarinë kërkimore-shkencore.

Neni 35

Shteti mbron trashëgimin kulturor të popullit dhe kujdeset për zhvillimin e gjithanshëm të kulturës kombëtare sociale.

Shteti përkrah zhvillimin e letërsisë dhe të arrit të realizmit socialist, që u përbahen idealeve të socializmit e të komunizmit dhe pëershkohen nga fryma kombëtare e popullore.

(Vijon në faqen 4)

KUSHTETUTA E REPUBLICËS SOCIALISTE 1

(Vijon nga faqja 3)

Neni 36

Shteti punon për zhvillimin e kulturës fizike dhe sporteve mbi bazën e lëvizjes masive përfundimtare e shëndetit të popullit, sidomos të brezit të ri,

për kalitjen e tyre për punë e mbrojtje.

Neni 37

Shteti nuk njeh asnjë fe dhe përkrah e zhvillon propagandën ateiste përfundimtare te njerëzit botëkuptimin materialist shkencor.

KREU II

TE DREJTAT DHE DETYRAT THEMELORE TE SHTETASVE

Neni 38

Shtetas të Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë janë ata që kanë shtetësinë shqiptare në bazë të ligjit.

Neni 39

Të drejtat dhe detyrat e shtetasve ndërtohen mbi bazën e pajtimit të interesave të individit dhe të shoqërisë socialiste, duke i dhënë përparësi interesit të përgjithshëm.

Të drejtat e shtetasve janë të pandara nga plotësimi i detyrave të tyre dhe nuk mund të ushtrohen në kundërshtim me rendin socialist.

Zgjerimi dhe thellimi i mëtejshëm i të drejtave të shtetasve lidhen ngushtë me zhvillimin socialist të vendit.

Neni 40

Të gjithë shtetasit janë të barabartë përparrë ligjet.

Nuk njihet asnjë kufizim ose privilegji në të drejtat dhe detyrat e shtetasve për arsyen seksie, race, kombësie, arsimi, pozite shoqërore a gjendjeje materiale.

Neni 41

Gruaja, e çliruar nga shtypja politike dhe nga shfrytëzimi ekonomik, si forcë e madhe e revolucionit, merr pjesë aktivisht në ndërtimin socialist të vendit dhe në mbrojtjen e atdheut.

Gruaja gëzon të drejtë të barabarta me burrin në punë, në shpërbirim, në pushim, në sigurimin shoqëror, në arsim, në tërë veprimtarinë shoqërore-politike dhe në familje.

Neni 42

Pakicave kombëtare u sigurohet mbrojtja e zhvillimi i kulturës dhe i traditave popullore, përdorimi i

kimin komunist të fëmijëve.

Fëmijët kanë për detyrë të kujdesen për prindëre paftë dhe pa mjete të mjaftueshme jetese.

Fëmijët e lindur jashtë martese kanë po ato të drejta e detyra si edhe fëmijët e lindur me martesë.

Fëmijët e mbetur pa prindër dhe pa përkrahëriten dhe edukohen nga shteti.

Neni 50

Shtetasit kanë të drejtën e pronës vetjake. E drejta e trashëgimisë rregullohet me ligj.

Neni 51

Shteti garanton lirinë e punës shkencore dhe krijimtarisë letrare e artistike.

Të drejtat e autorit mbrohen me ligj.

Neni 52

Shtetasit kanë të drejtë për arsim.

Arsimi tetëvjeçar është i përgjithshëm dhe i dezyrueshëm. Shteti synon ngritjen e shkallës së arsimit të detyrueshëm përfundimtare.

Neni 53

Shtetasit gëzojnë lirinë e fjalës, të shtypit, organizimit, të grumbullimit, të mbledhjes dhe manifestimit publik.

Shteti garanton realizimin e këtyre lirive, krijuar kushtë përfundimtare, dëshmi dispozicion mjetet e nevojshme materiale.

Neni 54

Shtetasve u sigurohet e drejtë e bashkimit i organizata të ndryshme që veprojnë në fushën politike, ekonomike, kulturore si edhe në fushë të

prim që shkel të drejtat e pakicave kombëtare eshte antikushtetues dhe dënohet sipas ligjit.

Neni 43

Shtetasit që mbushin moshën 18 vjeç kanë të drejtë të zgjedhin dhe të zgjidhen në të gjitha organet e pushtetit shtetëror.

Nga e drejta e zgjedhjes përjashtohen vetëm personat të cilëve u është hequr kjo e drejtë me vendim të gjykatës, si edhe të paaftët mendërisht, të cilësuar si të tillë nga gjykata.

Neni 44

Në Republikën Popullore Socialiste të Shqipërisë shtetasit kanë të drejtë për punë, e cila garantonitet nga shteti.

Puna është detyrë dhe ndër për çdo shtetas të aftë për punë.

Shtetasit kanë të drejtë të zgjedhin dhe të ushtronjë profesionin e tyre sipas aftësisë e prirjeve personale dhe në pajtim me nevojat e shoqërisë.

Neni 45

Shtetasit gjëzojnë të drejtën e pushimit pas punës. Koha e punës ditore e javore si edhe pushimi vjetor i paguar rregullohen me ligj.

Në shërbim të punonjësve krijojnë shtëpi pushimi, shtëpi kulture dhe qendra të tjera të këtij lloji.

Neni 46

Punonjësve të qytetit e të fshatit u sigurohen mjetet e nevojshme materiale për jetesë në pleqëri, në rast sëmundjeje ose humbjeje të aftësisë për punë.

Shteti merr nën kujdes të veçantë invalidët e Luftës Nacionallirimtare, ata të luftës për mbrojtjen e atdheut e invalidët e punës dhe krijon kushtet për riaftësimin e tyre.

Fëmijët e mitur të të rënëve për mbrojtjen e vendit dhe për ndërtimin socialist janë nën kujdesin e shtetit.

Neni 47

Shteti u siguron shtetasve falas shërbimin e nevojshëm mjekësor dhe mjekimin në qendrat shëndëtesore të vendit.

Neni 48

Nëna dhe fëmija gjëzojnë kujdes e mbrojtje të veçantë.

Nëna ka të drejtën e pushimit të paguar para e pas lindjes.

Shteti hap shtëpi lindjeje dhe çerdhe e kopshte për fëmijë.

Neni 49

Martesa dhe familja janë nën kujdesin e mbrojtjen e shtetit dhe të shoqërisë.

Martesa lidhet përpara organeve shtetërore kompetente.

Prindët përgjigjen për mirërritjen dhe për edu-

Ndalohet krijimi i çfarëdo organizate me karakter fashist, antideomokratik, fetar dhe antisocialist.

Ndalohet veprimtaria dhe propaganda fashiste, antideomokratike, fetare, luftënxitëse, antisocialiste, si edhe nxitja e urrejtjes kombëtare e racore.

Neni 56

Shteti garanton paprekshmërinë e personit.

Asnjeri nuk mund të arrestohet pa vendim të gjykatës ose pa miratim të prokurorit. Në raste të veçanta, të parashikuara me ligj, organet kompetente mund të ndalojnë një person jo më shumë se tri ditë.

Asnjeri nuk mund të dënohet penalisht pa vendim të gjykatës dhe për një vepër që nuk parashikohet nga ligji si krim.

Asnjeri nuk mund të dënohet pa qenë i pranishëm në gjyq, përveçse kur vërtetohet ligjërisht mungesa e tij.

Asnjeri nuk mund të internohet ose të dëbohet, veçse në raste të veçanta të parashikuara me ligj.

Neni 57

Banesa nuk mund të dhunohet. Pa pëlgimin e personit përkatës nuk lejohet të hyjë në banesën e tij asnjë njeri tjetër veç përfaqësuesve të organeve shtetërore kompetente dhe në kushtet e caktuara me ligj.

Neni 58

Fshehtësia e korrespondencës dhe e mjetave të tjera të komunikimit nuk mund të cenohet, veçse në rastet e hetimit të një krimi, të gjendjes së jashtëzakonshme ose të luftës.

Neni 59

Shtetasit kanë të drejtë të bëjnë kërkesa, ankesa, vërejtje dhe propozime në organet kompetente për çështje personale, shoqërore dhe shtetërore.

Shtetasit, sipas kushteve të caktuara me ligj, kanë të drejtë të kërkojnë zhëmëtim nga shteti ose nga nëpunësit e tij për dëmet që u shkaktohen nga veprimet e paligjshme të organeve shtetërore dhe të nëpunësve gjatë ushtrimit të detyrës.

Neni 60

Shtetasit janë të detyruar të respektojnë dhe të zbatojnë Kushtetutën dhe ligjet e tjera.

Ruajtja e forcimi i rendit socialist si edhe zbatimi i rregullave të bashkëjetesës socialiste janë detyrë e të gjithë shtetasve.

Neni 61

Shtetasit kanë për detyrë të ruajnë dhe të forcojnë pronën socialiste.

Cenimi i pronës socialiste përbën krim të rëndë.

Neni 62

Mbrojtja e atdheut socialist është detyra më e lartë dhe nderi më i madh për të gjithë shtetasit.

Tradhtia ndaj atdheut është krimi më i rëndë.

JUBLIKES POPULLORE E SHQIPERISE

Neni 63

Shërbimi ushtarak dhe preqatitja e vazhdueshme përmbrrojtjen e atdheut socialist janë detyrë e të gjithë shtetasve.

Neni 64

Shtetasit shqiptarë jashtë vendit gjëzojnë kujdesin dhe mbrojtjen e shtetit,

Neni 65

Në Republikën Popullore Socialiste të Shqipërisë u jepet e drejta e strehimit shtetasve të huaj që ndiqen përmshkak të veprimtarisë së tyre në dobi të revolucionit e të socializmit, të demokracisë e të çlirimt kombëtar si edhe të përparimit të shkencës e të kulturës.

PJESA E DYTE

KREU I

ORGANET E LARTA TE PUSHTETIT SHTETEROR

A. KUVENDI POPULLOR

Neni 66

Kuvendi Popullor është organi më i lartë i pushtetit shtetëror, mbajtësi i sovranitetit të popullit e të shtetit dhe i vetmi organ ligjvénës.

Neni 67

Kuvendi Popullor ka këto kompetencia kryesore: përcakton, në përputhje me vijën e përgjithshme dhe direktivat e Partisë së Punës të Shqipërisë, drejtimet kryesore të politikës së brendshme dhe të jashtme të shtetit;

miraton e ndryshon Kushtetutën dhe ligjet, vendos mbi pajtueshmérinë e ligjeve me Kushtetutën dhe bën interpretimin e tyre;

miraton planin për zhvillimin ekonomik e kulturor të vendit dhe buxhetin e shtetit;

shpall mobilizimin e pjesshëm e të përgjithshëm, gjendjen e jashtëzakonshme si edhe gjendjen e luftrës në rast agresioni të armatosur kundër Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë ose kur kjo është e nevojshme përmbrrojtja detyrimet që rrjedhin nga traktatet ndërkombëtare;

ratifikon dhe denoncon traktatet ndërkombëtare të një rëndësie të posaçme;

jep amnistinë;

vendos përmbrrojmet popullore;

zgjedh, emëron dhe shkarkon Presidiumin e Kuvendit Popullor, Këshillin e Ministrave, Gjykatën e Lartë, Prokurorin e Përgjithshëm dhe zëvendësitet e tij; këto organe përgjigjen përparrat Kuvendit Popullor;

Organet shtetërore janë të detyruara të shqyrtojnë kërkesat dhe propozimet e deputetëve dhe t'u jepin përgjigje brenda rregullave të caktuara.

Neni 73

Deputeti i Kuvendit Popullor gjëzon imunitet.

Deputeti nuk mund të ndalohet, të arrestohet ose të ndiqet penalisht pa pëlgimin e Kuvendit Popullor ose të Presidiumit të Kuvendit Popullor, me përjashtim të rasteve kur kryen një krim të dukshëm e të rëndë.

Neni 74

Iniciativa ligjvénëse u përket Presidiumit të Kuvendit Popullor, Këshillit të Ministrave dhe deputetëve.

Ligjet dhe aktet e tjera të Kuvendit Popullor quhen të miratuar, kur ka votuar përmbrrojtja e deputetëve të pranishëm.

Ligjet shpallen jo më vonë se 15 ditë pas miratimit dhe hyjnë në fuqi 15 ditë pas botimit të tyre në Gazeten Zyrtare, përvèç rasteve kur parashikohen ndryshe nga ato vetë.

B. PRESIDIUMI I KUVENDIT POPULLOR

Neni 75

Presidiumi i Kuvendit Popullor është organ i lartë i pushtetit shtetëror, me veprimtarit të përhershme.

Presidiumi i Kuvendit Popullor përbëhet nga

Kuvendi Popullor përbëhet nga 250 deputetë, që zgjidhen në zona zgjedheje me numër të barabartë banorësh.

Kuvendi Popullor zgjidhet për një kohë prej katër vjetësh.

Kuvendi Popullor thirret në sesionin e parë jo më vonë se dy muaj nga dita e zgjedhjes.

Zgjedhjet e Kuvendit Popullor bëhen jo më vonë se tre muaj nga dita e mbarimit të mandatit të tij.

Në rast lufte ose në raste të tjera të jashtëzakonshme, Kuvendi Popullor mund ta zgjatë veprimtarinë e vet përtej afatit të caktuar, gjersa të vazhdojë gjendja e jashtëzakonshme.

Në raste të veçanta, Kuvendi Popullor mund të vendosë shpërndarjen e vet para mbarimit të afatit për të cilin është zgjedhur.

Neni 68

Kuvendi Popullor zgjedh kryesinë e vet.

Veprimtaria e Kuvendit Popullor zhvillohet sipas rregullores së miratuar prej tij.

Neni 69

Kuvendi Popullor mblidhet në sesione të zakonshme dy herë në vit me dekret të Presidiumit të Kuvendit Popullor.

Kuvendi Popullor mund të thirret në sesion të jashtëzakonshëm me dekret të Presidiumit të Kuvendit Popullor ose me kërkesën e një të tretës së deputetëve.

Mbledhjet e Kuvendit Popullor hapen kur është e pranishme shumica e deputetëve.

Neni 70

Kuvendi Popullor zgjedh nga gjiri i tij komisione të përhershme dhe të përkohshme.

Kuvendi Popullor në sesionin e parë zgjedh një komision për shqyrtimin e mandateve të deputetëve. Me propozimin e këtij komisioni Kuvendi Popullor vërteton ose anullon mandatet e deputetëve.

Komisionet e përhershme kanë për detyrë të shqyrtojnë projektligjet e dekreteve të Presidiumit të Kuvendit Popullor me karakter normativ, të ndjekin e të kontrollojnë veprimtarinë e organeve shtetërore sipas sektorëve përkatës dhe t'i parashtrojnë probleme Kuvendit Popullor ose Presidiumit të Kuvendit Popullor. Komisionet e përkohshme krijohen përshtjështje të caktuara.

Neni 71

Deputeti i Kuvendit Popullor ka për detyrë t'u shörbejë me ndërgjegje e besnikëri interesave të popullit, cështjes së atdheut dhe të socializmit, të mbanjë lidhje të ngushta me zgjedhësit e të japë llogari përpëra tyre.

Deputeti i Kuvendit Popullor ka të drejtë të kërkojë shpjegime nga të gjitha organet shtetërore dhe të ndërhyjë pranë tyre për zbatimin e përpiktë të Kushtetutës dhe të ligjeve,

Presidiumi i Kuvendit Popullor zgjidhet nga gjiri i Kuvendit Popullor në sesionin e parë dhe vazhdon veprimtarinë e tij deri në zgjedhjen e Presidiut të ri.

Presidiumi i Kuvendit Popullor vendos me shumicë votash, kur është e pranishme shumica e tij.

Neni 77

Presidiumi i Kuvendit Popullor ka në mënyrë të përhershme këto kompetenca kryesore:

thérret sesionet e Kuvendit Popullor; cakton datën e zgjedhjeve të Kuvendit Popullor dhe të këshillave popullore;

jep dekorata dhe tituj nderi; jep ose heq shtetësinë shqiptare dhe pranon lénien e saj;

ushtron të drejtën e faljes; bën ndarjen e njësive administrative - tokësore; lidh traktate ndërkombëtare, ratifikon dhe denoncon ato që nuk i shqyrton vetë Kuvendi Popullor; me propozimin e Këshillit të Ministrave, emëron dhe shkarkon përfaqësuesit diplomatikë;

pranon letrat kredenciale dhe letrat e thirrjes së përfaqësuesve diplomatikë të shteteve të huaja; shpall ligjet dhe referendumet e vendosura nga Kuvendi Popullor.

Neni 78

Presidiumi i Kuvendit Popullor, midis sesioneve të Kuvendit Popullor, ushtron këto kompetenca:

kontrollon zbatimin e ligjeve e të vendimeve të Kuvendit Popullor;

kontrollon dhe thérret në raport Këshillin e Ministrave, Gjykatën e Lartë, Prokurorin e Përgjithshëm dhe çdo organ tjeter shtetëror;

emëron ose shkarkon zëvendëskrytarë të Këshillit të Ministrave ose ministra të vecantë me propozimin e Kryetarit të Këshillit të Ministrave, emëron ose shkarkon anëtarë të veçantë ose zëvendëskrytarët e Gjykatës së Lartë dhe zëvendësprokurorët e përgjithshëm; dekretet për emërimin ose shkarkimin e tyre i kalojnë në çdo rast për miratim Kuvendit Popullor;

nxjerr dekrete dhe vendime; dekretet me karakter normativ i paraqiten për miratim Kuvendit Popullor në sesionin e tij të ardhshëm;

bën interpretime të ligjeve dhe ia paraqit për miratim Kuvendit Popullor në sesionin e tij të ardhshëm;

shpall, kur është e pamundur të mblidhet Kuvendi Popullor, mobilizimin e pjesshëm e të përgjithshëm, gjendjen e jashtëzakonshme si edhe gjendjen e luftës në rast agresioni të armatosur kundër Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë ose kur kjo është e nevojshme për të përbushur detyrimet që rrjedhin nga traktatet ndërkombëtare. Në kohë lufte, në rast se mbledhja e Kuvendit Popullor është e pamundur, Presidiumi i Kuvendit Popullor, ushtron të gjitha kompetencat e Kuvendit Popullor, me përashtim të ndryshimeve në Kushtetutë.

(Vijon në faqen 5)

KUSHTETUTA E REPUBLICA SOCIALISTE T

(Vijon nga faqja 4)

Neni 79

Presidiumi i Kuvendit Popullor drejton dhe kontrollon veprimtarinë e këshillave popullore.

Presidiumi i Kuvendit Popullor mund të shpër-

ndajë këshilla popullore, të caktojë komitetet ekzekutive përkatëse të përkohshme dhe të vendosë pëzgjedhjen e një këshilli popullor të ri.

Presidiumi i Kuvendit Popullor shfuqizon akte e paligjshme ose të parregullta të Këshillit të Ministrave, të këshillave popullore dhe të komiteteve ekzekutive.

KREU II

ORGANET E LARTA TE ADMINISTRATES SHTETERORE

Neni 80

Këshilli i Ministrave është organi më i lartë ekzekutiv dhe urdhërdhënës.

Këshilli i Ministrave emërohet në sesionin e parë të Kuvendit Popullor.

Në përbërjen e Këshillit të Ministrave hyjnë: kryetari, zëvendëskryetarët dhe ministrat.

Anëtarët e Këshillit të Ministrave caktohen, si rregull, nga radhët e deputetëve të Kuvendit Popullor.

Këshilli i Ministrave vendos me shumicë votash, kur është e pranishme shumica e tij.

Neni 81

Këshilli i Ministrave ka këto kompetenca kryesore:

drejton veprimtarinë për realizimin e politikës së brendshme dhe të jashtme të shtetit;

nxjerr vendime, urdhëresa e udhëzime në bazë të Kushtetutës e të ligjeve dhe për zbatimin e tyre;

drejton dhe kontrollon veprimtarinë e ministrive, të organeve të tjera qëndrore të administratës shtetërore, të komiteteve ekzekutive të këshillave popullore dhe cakton organizimin e tyre të brendshëm;

harton projektplanin e zhvillimit ekonomik dhe kulturor të vendit, projektbuxhetin e shtetit, organizon e kontrollon zbatimin e planit dhe të buxhetit, drejton dhe organizon financat e shtetit dhe sistemin monetar e të kreditit;

drejton veprimtarinë për plotësimin e detyrave në fushën e mbrojtjes së vendit, në përputhje me vendimet e Këshillit të Mbrojtjes;

merr masat për sigurimin, ruajtjen dhe forcimin e rendit juridik socialist dhe të të drejtave të shtetasve;

lidh marrëveshje ndërkombëtare, miraton dhe denoncon ato që nuk i nënshtron ratifikimit.

Këshilli i Ministrave pezullon zbatimin e vendimeve të paligjshme ose të parregullta të këshillave popullore dhe ia parashton çështjen e shfuqizimi të tyre këshillit popullor më të lartë ose Presidiumi të Kuvendit Popullor.

Neni 83

Kryetari dhe zëvendëskryetarët e Këshillit të Ministrave përbëjnë Kryesinë e Këshillit të Ministrave.

Kryesia e Këshillit të Ministrave ndjek, kontrollon dhe merr vendim për zbatimin e detyrave të caktuara nga Këshilli i Ministrave.

Kryetari i Këshillit të Ministrave përfaqëson Këshillin e Ministrave, kryeson mbledhjet dhe drejton veprimtarinë e tij.

Neni 84

Ministratë janë organe qendrore të administratës shtetërore, të specializuara për degë të caktuara veprimtarie, që drejtohen nga anëtarë të Këshillit të Ministrave.

Neni 85

Ministrat përgjigjen për veprimtarinë e ministrive përkatëse dhe për atë të Këshillit të Ministrave, drejtojnë e kontrollojnë organet, ndërmarrjet, institucionet dhe organizatat ekonomike të sektorit të tyre.

Ministrat, për çështjet që janë në kompetencën e tyre, nxjerrin urdhra, rregullore e udhëzime në bazë të ligjeve dhe të urdhëresave e të vendimeve të Këshillit të Ministrave dhe për zbatimin e tyre.

Neni 86

Ministrat shfuqizojnë urdhrat e udhëzimet e pa-

Këshilli i Ministrave shfuqizon aktet e paliqshme ose të parregullta të ministrave dhe të organeve të tjera qëndrore të administratës shtetërore, si edhe të komitetave ekzekutive të këshillave popullore.

Zuajne zbatimin e vendimeve te paqjsnime ose te parregullta të komitetave ekzekutive të këshillave popullore, që kanë të bëjnë me sferën përkatëse të vëprimtarisë, duke ia parashtruar çështjen e shfuzimit të tyre Këshillit të Ministrave.

KREU III

MBROJTJA E VENDIT DHE FORCAT E ARMATOSURA

Neni 87

Shteti ruan fitoret e revolucionit popullor dhe të ndërtimit socialist, mbron lirinë, pavarësinë kombëtare dhe tërësinë territoriale të vendit.

Territori i Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë është i patjetërsueshëm dhe kufijtë e saj janë të paprekshëm.

Neni 88

Mbrojtja e atdheut dhe e fitoreve të socializmit sigurohet nga populli i armatosur, i organizuar në Forcat e Armatosura, që përbëhen nga Ushtria Popullore, nga forcat e Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe nga forcat vullnetare të vetëmbrojtjes popullore.

Ushtria Popullore, si forca kryesore për mbrojtjen e atdheut, është ushtri e popullit dhe i shërben popullit.

Forcat e Armatosura udhëhiqen nga Partia e Punës e Shqipërisë.

Neni 89

Për drejtimin, organizimin e mobilizimin e të

gjitha forcave dhe të burimeve të vendit për mbrojtjen e atdheut krijuhet Këshilli i Mbrojtjes.

Sekretari i Parë i Komitetit Qendror të Partisë së Punës të Shqipërisë është Komandant i Përgjithshëm i Forcave të Armatosura dhe Kryetar i Këshillit të Mbrojtjes.

Përbërja e Këshillit të Mbrojtjes caktohet nga Presidiumi i Kuvendit Popullor me propozimin e Kryetarit të Këshillit të Mbrojtjes.

Neni 90

Askujt nuk i njihet e drejta të nënshkruajë ose të prancëjë në emër të Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë kapitullimin ose pushtimin e vendit. Çdo akt i tillë është tradhti ndaj atdheut.

Neni 91

Në territorin e Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë nuk lejohet vendosja e bazave dhe e forcave ushtarake të huaja.

KREU IV

ORGANET LOKALE TE PUSHTETIT DHE TE ADMINISTRATES SHTETERORE

Neni 92

Këshillat popullore janë organe të pushtetit shtetëror, që realizojnë geverisjen në njësitë administrative-tokësore përkatëse me pjesëmarrjen e gjerrë të masave punonjëse.

Këshillat popullore drejtojnë gjithë jetën shoqërore në fushën politike, ekonomike, social-kulturore, të mbrojtjes së vendit dhe të ruajtjes së rendit juridik socialist, duke pajtuar interesat lokale me interesat e përgjithshme shtetërore.

Këshillat popullore zgjidhen për një kohë prej tre vjetësh.

Neni 93

Këshilli popullor miraton planin dhe buxhetin, zgjedh nga gjiri i tij e shkarkon komitetin ekzekutiv dhe komisionet e këshillit; emëron dhe shkarkon përgjegjësit e seksioneve të komitetit ekzekutiv; drejtton dhe kontrollon veprimtarinë e këshillave popullo-

re më të ulëta; nxjerr urdhëresa dhe vendime brenda kompetencave të tij.

Neni 94

Mbledhjet e këshillit popullor hapën kur është e pranishme shumica e anëtarëve.

Këshilli popullor vends me shumicën e votave të anëtarëve të pranishëm.

Neni 95

Këshilli popullor më i lartë mund të shpërndajë këshillin popullor më të ulët, cakton komitetin ekzekutiv të përkohshëm dhe vendos zgjedhjet për këshillin popullor të ri.

Këshilli popullor më i lartë mund të shkarkojet komitetin ekzekutiv të këshillit popullor më të ulët dhe të urdhërojë zgjedhjen e tij të re.

JBLIKES POPULLORE E SHQIPERISE

Këshilli popullor shfuqizon aktet e paligjshme ose të parregullta të komitetit ekzekutiv të vet, të këshillit popullor më të ulët dhe të komitetit ekzekutiv përkatës.

Neni 96

Anëtarët e këshillit popullor kanë për detyrë t'i shërbejnë popullit me ndërgjegje e besnikëri, të mbajnë lidhje të ngushta me zgjedhësit dhe të janin Ilogari përpëra tyre; ata kanë të drejtë të kontrollojnë organet shtetërore, ndërmarrjet, institucionet e kooperativat bujqësore dhe të kërkojnë prej tyre zbatimin e përpiktë të ligjshmërisë socialiste.

Organet përkatëse shtetërore janë të detyruara t'i shqyrtojnë vërejtjet e anëtarëve të këshillave popullore dhe të marrin masat e nevojshme.

Anëtarët e këshillit popullor gëzojnë imunitet brenda njësisë administrative-tokësore të këshillit popullor. Ata nuk mund të ndalojen, të arrestohen ose të ndiqen penalisht pa pëlqimin e këshillit popullor ose të komitetit ekzekutiv, me përjashtim të rasteve kur kryejnë një krim të dukshëm e të rënë.

Neni 97

Komiteti ekzekutiv është organ ekzekutiv dhe urdhërdhënës i këshillit popullor.

Komiteti ekzekutiv vazdon veprimtarinë e vet edhe pas mbarimit të mandatit të këshillit popullor që e ka zgjedhur, deri në mbledhjen e parë të këshillit popullor të ri.

Neni 98

Komiteti ekzekutiv, midis sesioneve të këshillit popullor, ushtron të drejtat dhe detyrat e këshillit popullor, me përjashtim të atyre që me ligj janë lënë në kompetencë vetëm këshillit popullor.

Komiteti ekzekutiv i jep llogari këshillit popullor për veprimtarinë e tij, i paraqet për miratim vendimet e tij më të rëndësishme dhe i raporton mbi zbatimin e vendimeve të këshillit popullor.

Neni 99

Komiteti ekzekutiv është në varësi të këshillit popullor që e ka zgjedhur dhe të organit ekzekutiv urdhërdhënës më të lartë

Komiteti ekzekutiv i këshillit popullor më të lartë shfuqizon aktet e paligjshme ose të parregullta të komitetit ekzekutiv më të ulët dhe pezullon ato të këshillit popullor më të ulët, duke ia parashtruar çështjen e shfuqizimit të tyre këshillit popullor kompetent.

Neni 100

Organet e specializuara që krijohen pranë komiteteve ekzekutive janë në varësi të këshillit popullor, të komitetit ekzekutiv të tij dhe të organeve më të larta të administratës shtetërore, janin Ilogari para tyre si edhe para masave punonjëse.

KREU V

GJYKATAT POPULLORE

Neni 101

Gjykatat popullore janë organet që realizojnë dhënien e drejtësisë.

Gjykatat popullore mbrojnë rendin juridik socialist, luftojnë për parandalimin e krimeve, edukojnë masat punonjëse me frymën e respektimit e të zbatimit të ligjshmërisë socialiste, duke u mbështetur në pjesëmarrjen aktive të tyre.

Në krye të organeve gjyqësore qëndron Gjykata e Lartë, e cila drejton dhe kontrollon veprimtarinë e gjykatave.

Gjykata e Lartë zgjidhet në sesionin e parë të Kuvendit Popullor. Gjykatat e tjera popullore zgjidhen nga populli, sipas mënyrës së përcaktuar me ligj.

Neni 102

Gjykatat gjykojnë çështjet penale e civile, si edhe çështje të tjera që me ligj janë lënë në kompetencën e tyre.

Gjyki bëhet me pjesëmarrjen e ndihmësgjyqtarëve dhe me dyer të hapura, me përjashtim të rasteve kur me ligj është caktuar ndryshe.

Gjatë gjykit të përdoret gjuha shqipe. Personat që nuk dinë shqip, mund të përdorin gjuhën e tyre dhe të flasin me ndihmën e një përkthyesi.

I pandehuri gjëzon të drejtën e mbrojtjes.

Neni 103

Gjykata në gjykimin e çështjes është e pavarur, vendos vetëm në bazë të ligjit dhe vendimin e jep në emër të popullit.

Vendimi i gjykatës mund të prishet osa t^a nd...

KREU VI

PROKURORIA

Neni 104

Prokuroria ka për detyrë të kontrollojë zbatimin e përpiktë dhe të njëllojtë të ligjeve nga ministritë dhe nga organet e tjera qendrore e lokale, nga gjykatat, organet e hetimit, ndërmarrjet, institucionet, organizatat, nëpunësit dhe shtetasit.

Prokuroria ka të drejtën e protestës kundër çdo akti të paligjshëm dhe të kërkojë nga organet përkatëse shfuqizimin ose ndryshimin e tij. Kërkesa e prokurorit duhet të shqyrtohet brenda afatit të caktuar me ligj, ndryshe pezullohet zbatimi i aktit.

Neni 105

Prokurori i Përgjithshëm parashtron në Kuvendin Popullor dhe në Presidiumin e Kuvendit Popullor rastet kur ligjet dhe dekretet nuk pajtohen me Kushtetutën, si dhe në Këshillin e Ministrave rastet kur vendimet e urdhëresat e tij nuk pajtohen me ligjet.

Neni 106

Prokurori i Përgjithshëm dhe zëvendësit e tij emërohen në sesionin e parë të Kuvendit Popullor.

Prokurorët emërohen nga Presidiumi i Kuvendit Popullor.

PJESA E TRETE

KREU I

STEMA, FLAMURI, KRYEQYTETI

Neni 107

Stema e Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë paraqet një shqiponjë të zezë dykrenore, të rrrethuar nga dy tufa kallnjsh gruri, që kanë në majë një yll të kuq me pesë cepa dhe që janë lidhur në fund me kordët të kuqe, ku shkruhet data 24 Maj 1944.

Neni 108

Flamuri shtetëror i Republikës Popullore Soci-

aliste të Shqipërisë paraqet një fushë të kuqe me një shqiponjë të zezë dykrenore në mes, mbi të cilën është një yll i kuq me pesë cepa, qëndisur rrëth e rrotull në ngjyrë ari. Raporti në mes gjërisë dhe gjatësisë së flamurit është një me një e dyzet.

Neni 109

Kryeqyteti i Republikës Popullore Socialiste të Shqipërisë është Tirana.

KREU II

DISPOZITA TE FUNDIT

Neni 110

Kushtetuta është ligji themelor i shtetit.

Gjithë veprimtaria për krijimin e normave juridike zhvillohet duke u mbështetur te Kushtetuta dhe në pajtim të plotë me të.

Neni 111

Projektet për ndryshime në Kushtetutë mund të paraqiten prej Presidiumit të Kuvendit Popullor, prej

Këshillit të Ministrave ose prej dy të pestave të deputetëve.

Miratimi i Kushtetutës dhe ndryshimet në të bëhen nga Kuvendi Popullor me një shumicë prej dy të tretave të të gjithë deputetëve.

Neni 112

Kjo Kushtetutë hyn në fuqi menjëherë.

Tiranë, më 28.12.1976

Nr. : 5506

SEKRETARI I PRESIDIUMIT TË KUVENDIT POPULLOR TË REPUBLIKËS POPULLORE SOCIALISTË TË SHQIPËRISË

TELO MEZINI

KRYETARI I PRESIDIUMIT TË KUVENDIT POPULLOR TË REPUBLIKËS POPULLORE SOCIALISTË TË SHQIPËRISË

HAXHI LLESHI